

1

Als je me onder bedreiging met een pistool zou vragen mezelf te verklaren, zou ik vermoedelijk beginnen met te zeggen dat we allemaal gewoontedieren zijn. Maar welk dier, zou je je dan kunnen afvragen, is een slaaf van de gewoonten van anderen? Ik kan alleen zeggen dat vaste gewoonten me het best bevalen, dat ik ervoor ben gemaakt; dat ik niet meer kan doen dan volhouden, vertrouwen hebben en hopen dat de storm die recentelijk in ons onopvallende, maar goed geordende dorp heeft gewoed, zal gaan liggen en dat de rust zal weerkeren. Op dit moment ben ik al blij dat ik mezelf hoor ademen. De lucht, die vervaarlijk ijl is, lijkt in mijn oren te suizen. Toch is het een vredig schouwspel, hier in het schemerige, sluimerende ochtendgloren: een spreid die wit oplicht, een slingerende kralenketting, een plank met boeken, een boek dat opengeslagen met het omslag naar boven op het nachtkastje ligt alsof het, zoals het hele dorp op dit gedempte uur, dood is voor de wereld. Ik kan de titel niet ontcijferen, maar de aanblik van dit boek met het vertrouwde beeld op het omslag (de gedaante van een man in goudreliëf) brengt me terug naar die dag, niet al te lang geleden, toen de wind draaide, de lucht zwart werd en het gewone leven – opgeschrokken door de plotselinge donderslag van het ongebrui-

kelijke – steigerde, de lantaarn omtrapte en de stal in een woest om zich heen grijpende vuurzee veranderde, met dansende, opwindende vlammen die op honderd kilometer afstand te zien waren.

Het was een dag die net zo rustig begon als deze. Een andere vroege ochtend, eentje die was overgoten met liefde, durf ik te zeggen. Als ik het meisje noem dat het hart van dit alles vormt, of althans haar gewoonten, is dat alleen ter illustratie van het contrast – hoe schoonheid en lelijkheid verbazingwekkend genoeg hand in hand kunnen gaan, onopgemerkt door elkaar. Hoe je het ene moment in het warme, tikkende donker kunt liggen wachten op de terugkeer van die ene die zo bijzonder voor je is (en daar was ze, terug van het vroege hardlopen, het klikken van haar sleutel in het slot, het geluid van water dat in een geurige badkuip loopt) en je het andere moment bedacht bent op gruwel, drama en schandaal.

Dit is de route die mijn geheugen meteen neemt om die dag te vangen, hoewel ik het nieuws in werkelijkheid pas hoorde toen ze de frisse, lichte ochtend al in was gefietst en ik naar mijn kantoor was gelopen. De rest van onze lommerrijke, welvarende gemeenschap zal het zich op zijn eigen manier herinneren. Waar het om gaat, is dat dit de dag was waarop de Cooksons uit Eastfield Lane terugkeerden van hun jaarlijkse voorjaarsvakantie naar de Seychellen en ontdekten dat de visuele stroomlijning van hun goed gevulde tuin met zijn oude vruchtbomen, glooiende gazons en terras van met de hand gehouwen kalksteen werd ontsierd door een lijk van een week oud.

Iedere makelaar heeft een cliënt als de Cooksons, dus beoordeel me niet te streng als ik zeg dat ik een glimlach moest onderdrukken toen Zoë, de derde in de kantoorhiërarchie, het nieuws

vertelde, met ogen die groot waren van opwinding en schrik. We hadden het huis van de Cooksons – een aantrekkelijk, karakteristiek pand op het uiterste randje van het dorp, te midden van akkers en bossen en toch op maar tien minuten lopen van de tennisbaan en de cricketclub – al anderhalf jaar of langer in de verkoop. Mijn rechterhand Katya, een extreem efficiënte Litouwse, had het huis ondanks de verslechterende markt tot twee keer toe verkocht aan kopers die het dolgraag wilden hebben, maar verbitterd en in tranen hadden besloten hun in waarde dalende vermogen elders te investeren, emotioneel aan flarden gescheurd door de Cooksons, die na weken en maanden nog geen nieuw ideaal onderkomen voor zichzelf hadden gevonden, weigerden te overwegen tijdelijk iets te huren om die koopovereenkomsten te redden en, niet in de laatste plaats, de funeste neiging hadden van elk wissewasje een twistpunt te maken. Ik was de tel kwijt van de huizen die de Cooksons zelf op het laatste moment hadden laten schieten; dure panden die voldeden aan het groeiende aantal eisen op een lijst die ons drieën naar verbouwde windmolens en mouterijen had geleid, naar een magnifiek classicistisch herenhuis aan het dorpsplein, een appartement aan de rivier met weidse vergezichten, afgewerkt met eikenhout en graniet, en het huis van een wolkoopman met een flinke moestuin in de richting van Wodestringham. De telkens wisselende wensen van de echtelieden – zij wilde momenteel een kring taxusbomen, hij een authentieke professionele keuken met wijnkelder – stemden zelden overeen. Was de een akkoord, dan weigerde de ander. Je zag ze ingehouden ruziën in hun auto. Op een keer ving ik op dat mevrouw Cookson me ‘die ellendige griezel van een Heming’ noemde, wat me een beetje kras leek, hoewel ze gezien de omstandigheden – ik had me verdekt opgesteld in een nis op de overloop, recht onder de plek waar zij stonden te kibbelen over de esthetische verdien-

sten van ramen in patrijspoortstijl – wel gelijk zal hebben gehad.

‘Gelooft u dat de Cooksons echt willen verhuizen?’ vroeg Katya vaak. Nu waarschijnlijk wel, dacht ik.

Maar wie kon het zeggen? Ze woonden al zestien jaar in hun huis. Hun kinderen waren uitgevlogen. Hij was tandarts, zij had vier apotheken. Nu ze halverwege de veertig waren, en bemiddelder dan ooit, leek het me toe dat ze waren vastgelopen op mogelijk slechte keuzes: niet alleen tussen uitbreiden of inkrimpen, maar ook tussen de rest van hun leven getrouwd blijven of ontsnappen. In de korte opmerkingen die ze wisselden over de inrichting of afmetingen van een kamer bespeurde je de uitholling van een groter, achterliggend doel. Ze waren wel op zoek, maar niet naar een nieuw huis samen. Het leek meer of ze een passieve uitputtingsslag voerden, met de huizenjacht als het wapen van hun keuze.

Ik mocht de Cooksons absoluut niet, maar ze fascineerden me wel. De laatste keer dat ik ze had gezien, of eigenlijk niet had gezien, was een paar maanden voor hun reis naar de zon. Ik had een afspraak gemaakt voor de bezichtiging van een nieuw, onder architectuur gebouwd betonnen juweeltje met fitnessruimte en zwembad. Ik was er vroeg en inspecteerde de kamers, de automatische zonwering en de verlichting. Ik nam de omschrijving door die Katya had gemaakt. Vervolgens wachtte ik, ijsberend door het huis en over de oprijlaan. Twintig minuten na het afgesproken tijdstip belde ik meneer Cookson. Hij was aan het golfen. ‘Weet u zeker dat het vandaag was?’ zei hij. Ik antwoordde dat het inderdaad die dag was, en gunde hem de tijd zijn excuses aan te bieden, wat hij niet deed. ‘Om u de waarheid te zeggen, ik geloof dat mijn vrouw geen interesse meer heeft,’ zei hij.

Normaal gesproken had ik het niet zo erg gevonden dat ik voor niets was gekomen. Onder andere omstandigheden had ik de tijd gebruikt om bij afwezigheid van de verkopers in het

huis rond te snuffelen, maar er waren hier geen verkopers, of tenminste geen verkopers met een echt leven om een kijkje in te nemen. Alleen de gebruikelijke projectontwikkelaars met de gewoonte hun luxueus afgewerkte kamers aan te kleden met modieuze opschik: een chaise longue van Le Corbusier in leer en chroom, een hoogpolig tapijt en weelderige gordijnen en kussens. Niets wat duidt op levende, ademende bewoners of persoonlijke smaak; geen afdruk van een menselijk wezen dat zijn nest vormgeeft.

Ik sloot het huis af. De wind was kil, maar het was droog. Wanneer ik tijd heb en het weer het toelaat, loop ik. Vanaf ons kantoor – Heming's bevindt zich pal in het midden van de dorpsplattegrond, aan de noordkant van het oude plein – is er geen plek die je niet binnen een halfuur te voet kunt bereiken. En er is toch geen betere manier om het waas van alledag scherp te stellen, zodat het leesbare informatie wordt? Ik heb de gewoonte lukraak omwegen te maken. Ik beweeg me alsof ik etalages kijk. Mijn voelsprietten zijn gespitst op ongebruikelijke hoeveelheden te koop aangeboden huizen vlak bij elkaar, verrassingsaanvallen van concurrerende makelaars. Ik neem de moeite de aan hekken en telegraafpalen geprikte, in de bries wapperende waarschuwingen voor particuliere bouwprojecten of gemeentewerken te lezen. Ik zie waar steigers worden gezet, busjes van aannemers staan en containers worden volgegooid. De geur van natte verf maakt mijn tred verend. Ik kan het rode stipje van een net geïnstalleerd inbraakalarm van verre zien. Af en toe bedien ik me van mijn toneelkijker, een onmisbaar stuk gereedschap voor de goed geoutilleerde makelaar. Terwijl ik de ronde doe, vraag ik me af: wie past waar? Na zeventien jaar in het vak heb ik huizen in elke straat van het dorp verkocht, vaak meer dan eens. Ik kan een gezicht vergeten, maar ik moet u zeggen dat ik nooit een huis vergeet.

Toen ik dus terugliep naar het centrum – via Boselle Avenue, een brede, chique laan, waar de wind in dit jaargetijde dorre bladeren en paardenkastanjes over de stoepen joeg – was het niet meer dan natuurlijk dat ik opmerkte dat er een meter of vijftig voor me iemand tevoorschijn kwam uit nummer 4, de helft van een koppel ver van de weg staande stadsvilla's uit de jaren dertig. Ik had beide huizen in de loop der jaren in portefeuille gehad. Nummer 4 was uitgebouwd met een kantoorruimte annex rommelkamer boven de garage. Ik kende het huis, maar die man kende ik niet. Of toch? Hij liep met een klein hondje, of eigenlijk sleepte hij het achter zich aan. Ik voelde uit de verte al aan hoe ongeduldig hij was. Hij was lang, waardoor die arme hond – een soort terriër, ruwharig en wit – nog kleiner leek dan hij al was. De man droeg hoge wandelschoenen en een regenjas met capuchon; zijn uitdunnende haar was lang en achterovergekamd. De hond, die aan hekken en schuttingen wilde snuffelen, kefte opstandig wanneer hij werd weggetrokken. De man zag eruit alsof hij zich snel stoorde aan de voorbijgaande ergernisjes die bij het leven horen. Alsof de straffe wind me dreef, volgde ik hem en de hond, over de weg, de heuvel af bij het kruispunt, langs de poort en het hofje waar mijn eigen bescheiden flat op uitkijkt, naar een laag appartementencomplex van honingkleurige baksteen. En daar, voor de ingang naar de sprankelend groene brink rechts, bleef hij staan om de hond midden op het pad te laten poepen.

Echt midden op het pad. Hij keurde me amper een blik waardig toen ik op hem afliep. De hond zat waakzaam met gekromde rug te persen, schudde zijn bebaarde wangen en gaapte. Ik verwachtte dat de man een zakje zou pakken om de rommel op te ruimen, maar hij wachtte gewoon tot de hond klaar was, gaf een ruk aan de riem en liep door.

'Hallo?' riep ik voor ik er erg in had. 'Neem me niet kwalijk...'

De man – misschien kwam hij me tóch bekend voor – keek om met een getergd gezicht dat leek te vragen om het tegenwicht van een beleefdheidsglimlach en een schertsende opmerking. ‘Sorry,’ zei ik, ‘maar ik geloof dat uw hond iets heeft laten vallen.’

We keken allebei naar de drol, een sierlijke, dampende krul die me wel erg groot leek voor zo’n klein hondje.

Toen keek hij mij aan. ‘En, wat wil je eraan doen?’

‘Ik? Ik dacht eerder dat ú er iets aan zou willen doen.’ Ik glimlachte weer.

‘Nou, dat wil ik niet, dus rot op. En bemoei je met je eigen zaken, burgerlul.’ Hij keek me nog even aan, zijn mond iets geopend, voordat hij weer een ruk aan de riem gaf en het pad naar het park achter de brink op liep. Ik bleef staan en zag de hond weer tegenstribbelen toen ze het grasveld overstaken en de treden af liepen naar het pad langs de rivier. De man keek niet om.

Burgerlul? Ik heb mezelf altijd meer gezien als een betrokken burger; een modelburger. In een afvalbak vlakbij vond ik een stuk dun karton. Ik schoof het onder de piramide van afkoelende smurrie en stopte het geheel in een weggegooid patatbakje. Dat nam ik mee de heuvel op naar het hofje waar mijn auto voor mijn flat geparkeerd stond. Oké, redeneerde ik, die maniak had me vernederd, maar wat dan nog? Je kunt laaiend worden van woede of je kunt het goede doen.

Ik zette het bakje voor de passagiersstoel op de vloer van de auto en wipte mijn flat in om de dossiers te raadplegen die ik daar bewaar. Het kostte me weinig tijd. Ik ben heel ordelijk. Naar bleek hadden we het huis in 2007 aan een zekere Judith Bridgens verkocht. Misschien had zij het aan deze onbeschofte vlerk doorverkocht. Ik belde het nummer in het dossier. Er werd niet opgenomen. Ik reed naar Boselle Avenue, parkeerde

een eindje verderop en liep terug naar nummer 4 met het bakje, gecamoufleerd met een stapel brochures. In de tuin achter de hoge, uit zijn krachten gegroeide heg zou alleen een voorbijganger die over het hek keek me kunnen zien, en dan nog maar een seconde of twee. Ik belde aan en probeerde het telefoonnummer nog eens. Ik hoorde de telefoon binnen rinkelen. Er werd niet opgenomen. Ik pakte de sleutel uit mijn vestzakje, deed de deur open, wachtte en stapte over de drempel. Ik geniet altijd van het eerste moment in een leeg huis, vlak voor de betovering van de stilte en roerloosheid wordt verbroken door mijn eigen ademhaling en bewegingen. Ik wist de keuken te vinden en keek peinzend naar de schone, beige tegelvloer. Voldeed die? Niet echt. De woonkamer misschien... Ik duwde de deur open naar een ruime kamer met een smaakvol ingericht eetgedeelte. De tuindeuren keken uit over een terras, een ongemaaid gazon en bloemperken die verpieterd waren door het weer en verwaarlozing. De eigenaar was geen tuinier. Hij had wel oog voor aantrekkelijke, moderne stoffering, bleek vooral uit het mooie, wollige, witte – je zou het zelfs burgerlijk kunnen noemen – haardkleed.

Hebbes, dacht ik.

Ik schoof de hondendrol, die merkwaardig genoeg nog helemaal gaaf was – als een plastic drol uit de feestwinkel – uit het bakje op het weelderige midden van het haardkleed en nam even de tijd om de karamelkleurige perfectie en het aangenaam walgelijke aroma te appreciëren dat oprees naar mijn neusgaten nu het dit verboden interieur in alle vrijheid kon binnendringen. De hond zou het vrijwel zeker ruiken zodra hij terugkwam met zijn eigenaar. 'Woef, woef, baasje! Moet je zien!'

Ik blies de aftocht. Niet in de laatste plaats vanwege de teurstellingen van de ochtend had ik graag het hele huis verkend nu ik er toch was, en het allerliefst had ik me verstopt om

de schrik en verbijstering op het gezicht van de man te zien bij zijn terugkeer, maar ik moest een bedrijf draaiend houden. Ik trok me gewetensvol terug en deponeerde een folder in de brievenbus. De wind was gaan liggen en ik keerde met een zekere voldoening op mijn schreden terug door Boselle Avenue, overal folders postend tot ik bij mijn auto was, waarna ik terugreed naar mijn flat en de sleutel van nummer 4 veilig opborg. Wraak is zoet.

Maar, hoor ik u nu vragen, met een zekere scepsis (en dat pistool tegen mijn hoofd)... hoe kan het dat u van al die schitterende huizen die u in uw zeventien jaar als makelaar hebt verkocht, uitgerekend van dít huis toevallig de sleutel had? Waarop ik natuurlijk zou antwoorden dat het geen toeval ís – ik heb de sleutels van al die huizen.